

● Verslag – 1e vergadering

Commissie Maatschappelijke Dialoog Nanotechnologie

Datum : 31 maart 2009
Tijd : 16:00-19:00
Plaats : VU Amsterdam

Aanwezig: Cie MDN:
Peter Nijkamp (voorzitter), Inez de Beaufort, Eppo Bruins, Wiebe Bijker, Gerard van Harten, Godelieve van Heteren, Roel Pieterman, Sylvia Speller
Ministerie EZ: Fred Couzy, André Roos
Secretariaat:
Christien Enzing, Jasper Deuten (verslag), Geert van der Veen, Ellen de Waal, Joost van Kasteren

Afwezig: Cie MDN: Paul Borm

1. Welkom door de voorzitter

De voorzitter heet iedereen welkom. Aanwezigen stellen zich kort voor.

- Afgesproken wordt dat het secretariaat een lijst opstelt en rondstuurt met namen, emailadressen en telefoonnummers van leden van de Cie MDN, de waarnemers van EZ en leden van het Secretariaat.

2. Voorgeschiedenis – plaats van de Cie MDN in het rijksoverheidsbeleid nanotechnologie
Dhr. Couzy (Projectleider Nanotechnologie) geeft een korte schets van het rijksoverheidsbeleid op het gebied van nanotechnologie en de plaats van de Cie MDN daarin. Zo is de instelling van de Cie MDN reeds aangekondigd in de Kabinetsvisie Nanotechnologieën 'Van Klein Naar Groot' (2006). De rol en taken van de Cie MDN zijn vervolgens nader omschreven in het Actieplan Nanotechnologie (2008).

Dhr. Roos (Projectleider Maatschappelijke Dialoog en Communicatie) geeft een presentatie over de opdracht en positionering van de Cie MDN. De taakomschrijving staat beschreven in het Instellingsbesluit (Staatscourant 2009, nr. 61, 30 maart 2009). De Cie MDN opereert onafhankelijk; de overheid is als waarnemer aanwezig. De Cie MDN krijgt de nodige middelen voor het faciliteren en stimuleren van de maatschappelijke dialoog. Het kabinet zal in de beleidsontwikkeling eigen afwegingen maken, maar de eindrapportage is een belangrijke input om te komen tot breed draagvlak voor beleid.

3. Kennismakingsronde

Naar aanleiding van het Instellingsbesluit van de Cie MDN volgt een inhoudelijke discussie hierover. Ideeën worden uitgewisseld over het faciliteren en stimuleren van een maatschappelijke dialoog over nanotechnologie. Een van de punten is dat nanotechnologie (nog) niet erg te lijkt leven bij het brede publiek. Tegelijkertijd blijkt uit eerdere dialoogactiviteiten (bijvoorbeeld van het Rathenau Instituut, maar ook in het buitenland) dat er wel degelijk partijen zijn die behoefte hebben aan een dialoog en aan meer informatie over nanotechnologie. Er zijn namelijk nog veel onduidelijkheden rondom nanotechnologie. Er wordt bovendien al fors geïnvesteerd in nanotechnologie door publieke en private partijen. De Cie MDN start op een moment dat er nog geen brede maatschappelijke discussie van de grond is gekomen. De stakeholders vormen een zeer diverse groep. Een goede werkwijze zou daarom kunnen zijn om eerst de eerste "schil" van direct betrokken stakeholders erbij te betrekken en dan gaandeweg uit te

breiden naar bredere groepen. "Empowerment" van NGO's is een van de manieren om via hun achterbannen het brede publiek te bereiken. Een uitgangspunt bij het faciliteren en stimuleren van de maatschappelijke dialoog is dat de Cie MDN niemand op voorhand uitsluit van deelname aan de discussie.

Met betrekking tot de positie van de Cie MDN wordt vastgesteld dat de Commissie niet in het leven is geroepen om investeringen in nanotechnologie veilig te stellen of om risico's van nanotechnologie te managen. De insteek is bovendien breder dan risico's van nanotechnologie voor de gezondheid of het milieu. Het gaat ook om de kansen en om ethisch aspecten van toepassingen van nanotechnologie. De Cie MDN zal de kansen en risico's evenwichtig behandelen.

Een eerste stap op weg naar een maatschappelijke discussie is duidelijke communicatie over nanotechnologie. Nanotechnologie is een containerbegrip; het moet uitgesplitst worden naar toepassingsgebied en naar doelgroep.

De Cie MDN wil ook gebruik maken van lessen uit eerdere maatschappelijke discussies. Een les uit de ervaringen met GM-food is dat mensen zich overvallen voelden. Bij nanotechnologie hoeft dat niet te gebeuren als "nano" meer gaat leven bij de mensen. Het is echter niet gemakkelijk om mensen te laten praten over "nano". De Cie MDN kan gebruik maken van talloze informatie-bronnen om te informeren over nanotechnologie. Informatie is echter nooit neutraal. De Cie MDN zal daarom transparant zijn met betrekking tot de herkomst van informatiemateriaal. Bundeling van bestaande informatie is een goede taak voor de Cie MDN. Een aandachtspunt is dat de industrie niet altijd even open is over nanotechnologie. In sommige sectoren is men terughoudend en wil men niet geassocieerd worden met "nano". Toch zijn juist industriële ontwikkelingen erg belangrijk voor een maatschappelijke dialoog, wellicht meer nog dan academische ontwikkelingen.

De Cie MDN zal zichzelf duidelijk moeten presenteren. Zij dient de maatschappelijke discussie te stimuleren en te faciliteren en is zelf geen partij hierin. Tegelijkertijd zal het in de praktijk lastig zijn om door iedereen te worden gezien als een "neutrale" commissie die boven de partijen staat. De statuur van de Cie MDN moet daarom duidelijk zijn. Daarbij is de heterogeniteit in de samenstelling van de Cie MDN een sterkte. In de communicatie kan die heterogeniteit ook zichtbaar worden gemaakt.

- Afgesproken wordt dat het Secretariaat een overzicht maakt van de maatschappelijke dialogen over nanotechnologie die recent zijn gehouden in binnen- en buitenland en van andere Nederlandse nanotechnologiegerelateerde initiatieven (zoals COGEM over synthetische biologie, Klankbord Risico's Nanotechnologie, ...).

4. Het Huishoudelijk Reglement, Instellingenbesluit, Vergoedingenbesluit

De voorzitter stelt voor om een extra artikel op te nemen waarin staat dat het Huishoudelijk Reglement (HR) na het startevenement opnieuw tegen het licht wordt gehouden. Daarna zal het (zo nodig) worden herzien.

- Afgesproken wordt dat het Secretariaat een voorstel doet om HR zodanig aan te passen dat de mogelijkheid tot herziening wordt opgenomen.

Het Instellingsbesluit is inmiddels gepubliceerd (Staatscourant 2009, nr. 61, 30 maart 2009). In het Vergoedingenbesluit wordt gewerkt met vaste maandelijkse vergoeding aan de Cie-leden om de administratie niet onnodig ingewikkeld te maken. De leden van de Cie MDN dienen t.z.t. een verklaring Vergoedingen Commissie te tekenen.

5. Presentatie van Plan van Aanpak door Secretariaat

Secretariaat geeft een presentatie over het plan van aanpak voor het proces om te komen tot de publieke agenda: een werkconferentie, aangevuld met interviews met vertegenwoordigers van de stakeholdersgroepen (maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, bedrijfsleven).

Nanopodium

- Afgesproken wordt dat de website www.nanopodium.nl zal gaan heten.
Op zeer korte termijn wordt een voorlopige website gemaakt die met name is gericht op stakeholders, nog niet op het grote publiek.
De datum voor het startevenement zal op basis van de beschikbaarheid van de Minister van EZ worden vastgesteld.

6. Rondvraag

- Afgesproken wordt dat de Commissievergaderingen roulerend zullen worden gehouden bij de commissieleden.
Voorgesteld wordt de 3e vergadering/werkconferentie te organiseren in/rondom Maastricht en de 4e vergadering in Rotterdam (EUR).
- Afgesproken wordt dat omgang met de media in principe zal verlopen via het Secretariaat. Deze bekijkt de vragen en bespreekt met de voorzitter over hoe ermee om te gaan.